

تجمع معلمان در شیراز چگونه پرشور شد

لیلا رزاق

تجمع صنفی اخیر معلمان در شیراز، نمونه‌ای برجسته و نقطه قوتی در حرکت‌های مستمر و مطالبه‌گرانه معلمان سراسر کشور است که اهمیت فعالیت سازمان‌یافته را بیش از پیش روشن می‌کند. به عبارت دیگر؛ آنچه یک حرکت صنفی یا مدنی هدفمند را از سایر جریان‌های صرفاً اعتراضی متمایز می‌کند، شیوه سازماندهی و استمرار مسیر مطالبه‌گری است.

از سالهای آغازین دهه ۸۰ که همزمان با رشد و گسترش فعالیت صنفی و مدنی، جنبش صنفی معلمان تحرکات مطالبه‌گرانه خود را از سر گرفت تا یک دهه پس از آن، که زیر سایه سرکوب و سلطه نگرش پادگانی حاکمیت به فعالیت‌های تشکیلاتی، نهادهای صنفی معلمان به محاق رفته و تنها به تلاش خود برای بقاء ادامه دادند؛ راه زیادی طی شده است. حالا نه تنها مطالبات صنفی معلمان تحت تأثیر بحران‌های اقتصادی شکل تازه‌ای به خود گرفته و در بخش‌هایی حتی به مطالبات سایر گروه‌های مختلف اجتماعی پیوند خورده که نسل جدیدی از کنشگران صنفی ظهور کرده‌اند که با وجود محدودیت‌های ایجاد شده بر سر راه فعالیت تشکیلاتی و کمرق شدن نهادهای صنفی در بسیج مطالبات صنفی معلمان، امیدوارانه از تداوم مسیر مطالبه‌گری در چارچوب فعالیت صنفی و قانونی سخن می‌گویند.

در تجمع صنفی ۲۲ آذر که برای چندمین بار در ماههای اخیر به دعوت شورای هماهنگی تشکلهای صنفی فرهنگیان در اعتراض به عدم اجرای کامل طرح رتبه‌بندی و همسان‌سازی نشدن مستمری بازنشستگان فرهنگی برگزار شد؛ معلمان بسیاری از دهها شهر کشور در مقابل ادارات آموزش و پرورش گردهم آمدند. تصاویر و گزارش‌های منتشر شده از این تجمع، نشان‌دهنده گستردگی و افزایش سطح مشارکت معلمان شاغل و بازنشسته در بسیاری از شهرهای بزرگ و کوچک بود. در حالیکه در تهران همچنان سطح مشارکت معلمان در کنشگری‌های صنفی در حد انتظار نیست؛ اما در یکی از گسترده‌ترین تجمعات ۲۲ آذرماه، معلمان فارس تجربه‌ای نو از سازماندهی و مشارکت جمعی را به خصوص در مرکز این استان رقم زدند. بنابر گزارشها، علاوه بر معلمان نواحی سه‌گانه شهر شیراز؛ معلمان از برخی شهرهای کوچکتر اطراف همچون کازرون، کومره، ارژن، زرقان، مرودشت، سپیدان، کوار، خرامه، زرین‌دشت، خرمبید و

چند شهر دیگر نیز خود را به شیراز رساندند تا تجمع معلمان در این شهر گسترده‌تر از دفعات قبل برگزار شود.

گرچه سطح مشارکت معلمان در شهر شیراز در تجمعات قبلی نیز نسبت به سایر نقاط کشور بالاتر بود (به اذعان فعالان صنفی، همچنان تا حد مطلوب فاصله دارد) اما تجمع اخیر از حیث سازماندهی و چگونگی افزایش سطح مشارکت و سطح نظم‌پذیری مشارکت‌کنندگان در تجمع قابل تامل است. روایت‌های فعالان صنفی نشان می‌دهد؛ زیرساخت چنین مشارکت فعالانه‌ای در سالها تلاش کنشگران صنفی فارس و ایجاد شبکه ارتباطی بین معلمان و همچنین استفاده از برخی تاکتیک‌ها برای تقویت کنشگری‌های صنفی نهفته است.

«از «کنشگران فارس» تا تشکیل «انجمن صنفی فارس»

به روایت فعالان صنفی؛ آنچه امروز در قالب تجمع صنفی معلمان فارس به نمایش درآمده، در فعالیت‌های مستمر و چندساله گروهی از معلمان ریشه دارد که از سال‌های ابتدایی دهه ۹۰ و شکل‌گیری گروهی به نام «کنشگران فارس» آغاز شد. این گروه، فعالیت خود را در شبکه‌های مجازی توسعه داد و به این ترتیب توانست با گروه بیشتری از معلمان ارتباط برقرار کند و هسته اولیه ایجاد یک انجمن صنفی را در کنار کانون‌ها و سایر تشکل‌های صنفی معلمان پایه‌گذاری کند. تمرکز این تشکل صنفی که امروز با نام «انجمن صنفی معلمان فارس» در حال فعالیت است، بر ارتباط گسترده با بخش‌های مختلفی از بدنه معلمان فارغ از گرایش‌های سیاسی و تنها در چارچوب فعالیت‌های صنفی است. هدفی که به گفته سخنگوی این تشکیلات صنفی با تقویت سطح مشارکت و افزایش آگاهی صنفی، نتیجه‌گراست.

شکرالله احمدی «عضو هیات مدیره این انجمن و سخنگوی آن است. به گفته او، انجمن صنفی معلمان» فارس از حدود ۴۰-۵۰ روز پیش؛ بعد از آنکه درخواست تاسیس آن پس از طی مدت مقرر قانونی از سوی نهادهای متولی و نظارتی بی‌پاسخ ماند؛ با استناد به اصل ۲۶ قانون اساسی و کمیسیون ماده ۱۰ قانون احزاب و انجمن‌های صنفی، با برگزاری مجمع عمومی اعلام موجودیت کرد و اساسنامه خود را با موافقت اعضا به تصویب رساند.

او ضمن اشاره به موانعی که بر سر ایجاد و راه‌اندازی این تشکل بود، می‌گوید؛ انجمن از ۱۱ عضو هیات مدیره، سه عضو علی‌البدل و دو بازرس تشکیل شده و ما با استناد به قانون و در چارچوب آن فعالیت‌مان را آغاز کردیم و راهمان بسته نیست. چون ماده ۱۰ قانون احزاب و انجمن‌ها، به ما این اجازه را داده و هم

اکنون هم در حال فعال کردن شعباتمان در سایر شهرها هستیم و در جریان تجمعات اخیری که به دعوت شورای هماهنگی برگزار شد، توانستیم از میان معلمان تعداد بیشتری از اعضاء را جذب کنیم.

این فعال صنفی ضمن آنکه کنش‌های صنفی امروز معلمان را نتیجه بی‌توجهی مسئولین و نادیده گرفتن حقوق و مطالبات صنفی و قانونی معلمان می‌داند، درباره تجمع اخیر در شیراز و شیوه سازماندهی آن می‌گوید: گستردگی تجمع اخیر در واقع برآیند یک خردجمعی و مشارکت جمعی است. بدون فعالیت مستمر کنشگران صنفی فارس که نزدیک به ۲۰۰-۳۰۰ نفر معلم در کل استان هستند، اعتماد آنها به هیات مدیره و همچنین حمایت شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی فرهنگیان، چنین حرکت منسجمی رخ نمی‌داد.

همچنین بخوانید: **از هر هفت ایرانی یکی حاشیه‌نشین است**

به گفته این عضو هیات مدیره انجمن صنفی معلمان فارس؛ فعالیت این انجمن بر پایه اخلاق‌مداری و قانون‌مداری است. احمدی تاکید می‌کند: اهداف ما همسو با اهداف و مأموریت‌های شورای هماهنگی تشکل‌های صنفی فرهنگیان است و در چارچوب قانون اساسی از مطالباتمان دفاع می‌کنیم. بخشی از این فعالیت‌ها متمرکز بر عضوگیری و افزایش سطح مشارکت بدنه است. در حال حاضر تقریباً در بسیاری از شهرهای فارس، نماینده داریم. ضمن اینکه از وجود هر تشکل مستقل دیگری که در شورای هماهنگی نماینده داشته باشد، استقبال می‌کنیم و معتقدیم نتیجه‌گرا بودن مطالبات در نتیجه همکاری و همدلی معلمان محقق خواهد شد.

تمرکز بر مطالبات صنفی؛ عامل اتحاد بدنه معلمان

نکاتی که این عضو هیات مدیره انجمن تازه تاسیس معلمان فارس به آن اشاره کرد در روایت یک فعال صنفی که از روزهای ابتدایی تشکلی گروهی به نام کنشگران صنفی فارس همراه معلمان بوده نیز شنیدنی است. این فعال صنفی دلیل موفقیت تشکل تازه تاسیس انجمن صنفی فارس در ایجاد ارتباط موثر و جلب اعتماد بدنه معلمان را، تمرکز بر مطالبات صنفی و عملکرد غیرحزبی و غیرسیاسی آن می‌داند.

او اضافه می‌کند: ما همگی معلمیم و با زبان مشترکی باهم گفتگو می‌کنیم. دردها و مشکلاتمان یکی است و گرایش‌های مختلف سیاسی نمی‌تواند در پیگیری مطالبات مشترک صنفی ما اختلالی ایجاد کند. کسانی که عضو انجمن صنفی فارس هستند، اساسنامه را پذیرفته‌اند و می‌دانند که فعالیت ما صرفاً در چارچوب پیگیری مطالبات صنفی معلمان و دیگر ذینفعان نظام آموزشی یعنی دانش‌آموزان است. حرکت در چنین چارچوبی باعث شده که حتی تنوع قومی (از ترک، لر و عرب) که در استان فارس وجود دارد، نه تنها مانعی برای اتحاد معلمان و پیوستن آنها به این زنجیره نشود؛ بلکه زمینه اتحاد بیشتر و پیوستن گروه بیشتری از معلمان

به جریان مطالبه‌گری را فراهم کند. افرادی که اکنون عضو هیات مدیره انجمن صنفی فارس هستند، از روز اول در تجمعات حضور داشتند و در میان معلمان بودند. از دردهای معلمان گفتند و کم کم توانستند اعتماد معلمان را نسبت به شیوه فعالیت‌های خود جلب کنند.

این فعال صنفی اضافه می‌کند که در تجمع ۲۲ آذر، معلمان در برخی از شهرها برای اولین بار به جمع مطالبه‌گران پیوستند. «در آباءه، سروستان، کوهچنار، ارسنجان و برخی شهرهای دیگر فارس تجمع برگزار شد که برای این کار انجمن صنفی فارس تلاش زیادی را انجام داد»

همراهی «ذینفعان» تاکتیکی برای جلب

با وجود موانع فرهنگی و اجتماعی که در میزان

مشارکت

کنشگری آزادانه زنان اثرگذار است، مشارکت

روایت‌های این فعال صنفی باسابقه را «مژگان

معلمان زن در کنشگری‌های سالها و ماههای اخیر

باقری» یکی دیگر از اعضای فعال انجمن

روند صعودی داشته است

صنفی معلمان فارس تایید می‌کند. او وجود یک پشتوانه نظری برای همراه کردن همه ذینفعان در پیگیری مطالبات معلمان را از دلایل پرشور شدن کنشگری‌های اخیر می‌داند. باقری در خصوص فعالیت‌های مستمر کنشگران فارس و همراه کردن سایر ذینفعان نظام آموزشی با مطالبات معلمان می‌گوید: ما تلاش کردیم همه ذینفعان اعم از دانش‌آموزان و والدین آنها را هم نسبت به مطالباتمان و ضرورت کار مشترک برای بهبود وضعیت آموزشی کشور متقاعد کنیم. گرچه هنوز در ابتدای راه هستیم اما همین حالا هم شاهد برخی همدلی‌ها در درون خانواده‌ها هستیم که قبلاً به این شکل وجود نداشت یا کمتر دیده می‌شد. او تاکید می‌کند که روشنگری‌ها و روایت زندگی واقعی معلمان می‌تواند به افزایش این همدلی‌ها کمک کند.

باقری با اشاره به سطح مشارکت زنان در تجمعات صنفی معلمان می‌گوید: در مورد زنان همچنان فکر می‌کنم مشارکت در حد انتظار نیست. به نظر می‌رسد کماکان سه چهارم مشارکت‌کنندگان در کنش‌های جمعی معلمان را معلمان مرد تشکیل می‌دهند، اما باید به این نکته اذعان کنم که با وجود موانع فرهنگی و اجتماعی که در میزان کنشگری آزادانه زنان اثرگذار است، مشارکت معلمان زن در کنشگری‌های سالها و ماههای اخیر روند صعودی داشته است.

او درباره تجمع ۲۲ آذرماه در شیراز و تلاش معلمان برای پیگیری مطالبات صنفی در چارچوب فعالیت سازمانی و تشکیلاتی می‌گوید: از همان روزهای ابتدایی تاسیس انجمن فارس که به نزدیک به دو ماه پیش بر می‌گردد، هدف این بود که صرفاً روی افزایش ارتباط، عضوگیری و آموزش صنفی معلمان تمرکز کنیم. اما موضوع لایحه رتبه‌بندی و فراخوان‌های متعدد شورای هماهنگی برای پیگیری مطالبات صنفی که پیش آمد، نقش انجمن فارس برای سازماندهی جریان مطالبه‌گری معلمان این منطقه بیشتر شد. در همان دوره شاید نزدیک به ۳۰ گروه فقط در همین استان فارس برای پیگیری لایحه رتبه‌بندی تشکیل شد که نشان

می‌داد معلمان چقدر پیگیر این لایحه و چند و چون اجرای آن هستند. در نتیجه ما زودتر از آنچه فکرش را می‌کردیم، وارد کنشگری صنفی و هدایت مطالبات در چارچوب فعالیت قانونی و تشکیلاتی شدیم.

همچنین بخوانید: **اعتصاب معلمان در اردن**

این فعال صنفی اضافه می‌کند که چگونه ایجاد تشکل‌های تازه تاسیس صنفی به شناخته‌تر شدن، تشکل‌هایی که سالهاست در حال فعالیت هستند اما بسیاری از معلمان از وجود آنها مطلع نیستند، کمک می‌کند و موجب افزایش سطح مشارکت معلمان در فعالیت‌های صنفی می‌شود. باقری در این باره می‌گوید: یک زمانی اگر بیانیه شورای هماهنگی را در گردهم‌آیی صنفی می‌خواندیم، کسی از وجود چنین تشکلی اطلاعی نداشت. اما امروز تقریباً در شهر شیراز همه معلمان از وجود شورای هماهنگی و سازوکار تشکیلاتی آن باخبرند و این یکی از دستاوردهای فعالیت انجمن صنفی فارس و پیش از آن گروه کنشگران فارس است که توانسته حداقل در زمینه آگاهی‌بخشی به بدنه، موثر عمل کند.

عضوگیری» و «آموزش صنفی»؛ مهمترین»

از همان روزهای ابتدایی تاسیس انجمن فارس که

ماموریت تشکل‌ها

به نزدیک به دو ماه پیش بر می‌گردد، هدف این بود

این فعال صنفی در پاسخ به این سوال که انجمن

که صرفاً روی افزایش ارتباط، عضوگیری و آموزش

صنفی فارس و به طور کلی تشکل‌های صنفی

صنفی معلمان تمرکز کنیم.

معلمان از چه روش‌های برای جلب مشارکت و اعتماد بدنه برای تداوم مسیر مطالبه‌گری استفاده خواهند کرد، می‌گوید: یکی از مهمترین مسائلی که باید به آن توجه کنیم و تلاش کردیم حداقل در استان فارس در این مسیر حرکت کنیم، افزایش ارتباط با اقدار مختلف بدنه معلمان است. گرچه برخی از فعالان صنفی با حضورشان و وجهه و سوابق خوبی که دارند به نوعی نقش محوری در شکل‌گیری و تقویت این ارتباطات بازی می‌کنند اما در عین حال ما تلاش می‌کنیم به جای شخص محوری که گاهی می‌تواند پاشنه آشیل یک جریان صنفی باشد، روی شبکه‌سازی و روی شکل‌گیری و تقویت نسل جدیدی از کنشگران صنفی تمرکز کنیم که امکان و توانایی نمایندگی مطالبات معلمان را داشته باشند.

باقری به ضرورت تمرکز بر تدوین استراتژی هدفمند برای تداوم روند کنشگری صنفی معلمان و استمرار اعتماد بدنه به اثربخش بودن فعالیت تشکیلاتی نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: همه تشکل‌های صنفی معلمان باید روی دو موضوع «عضوگیری» و «آموزش صنفی» تمرکز کنند. یکی از مهمترین چالش‌هایی که تشکل‌های سراسر کشور با آن مواجه هستند، این است که اعضاء نسبت به اینکه فعالیت صنفی یک فعالیت مستمر و ادامه دار است آموزش ندیده‌اند. نباید فکر کنیم تنها به اتکای برگزاری چند تحصن یا چند تجمع صنفی، به نتیجه مطلوب می‌رسیم. کنش صنفی و تجمع، آخرین راهکاری است که در دستور کار فعالان صنفی قرار می‌گیرد و این فعالیت‌ها تنها از طریق آگاهی از حقوق صنفی و تداوم مسیر کنشگری نتیجه‌گراست. به همین دلیل است که می‌گوییم، عضوگیری یکی از مهمترین ماموریت‌های انجمن‌هاست. هیچ

انجمنی بدون اعضاء مفهوم ندارد. این اعضاء هستند که به آن تشکل قدرت می‌دهند. در نتیجه وقتی تعداد اعضاء زیاد باشد، مسیر چانه‌زنی و مذاکره برای به نتیجه رساندن مطالبات در سطوح سیاست‌گذاری هموارتر می‌شود.

ثبت یک تجربه موفق؛ آغاز کنشگری آگاهانه

تجمع صنفی اخیر معلمان در شیراز، نمونه‌ای برجسته و نقطه قوتی در حرکت‌های مستمر و مطالبه‌گرانه معلمان سراسر کشور است که اهمیت فعالیت سازمان‌یافته را بیش از پیش روشن می‌کند. به عبارت دیگر؛ آنچه یک حرکت صنفی یا مدنی هدفمند را از سایر جریان‌های صرفاً اعتراضی متمایز می‌کند، شیوه سازماندهی و استمرار مسیر مطاب‌گیری است. حال که جنبش صنفی معلمان پس از گذر از دو دهه پر افت و خیز از مرکزگرایی خارج شده و جلوه‌های تازه‌ای از فعالیت هدفمند تشکیلاتی را پیش روی خود می‌بیند، به نظر می‌رسد کار ویژه فعالان صنفی در تشکل‌های سراسری و منطقه‌ای؛ برنامه‌ریزی درازمدت برای جلب اعتماد و همراه کردن بدنه معلمان و سایر ذینفعان نظام آموزشی با تاکید بر افزایش کیفیت آموزش و آگاهی از حقوق صنفی است. تنها در این صورت است که می‌توان امیدوار بود، جنبش صنفی معلمان پیشرو باقی بماند و در ادامه با قدرتیابی تشکیلاتی، در اصلاح و تغییر سیاست‌گذاری‌ها، مداخلات اثربخشی از خود بر جای بگذارد.

سایت میدان